

Jaarverslag 2025 van de Historische Vereniging Oudheidkamer Rhenen e.o.

In het verenigingsjaar 2025 heeft de vereniging de verhuizing naar de Herenstraat 27 in Rhenen afgerond voor wat betreft de inrichting en de financiën. Het ledenbestand bedroeg op 1 januari 2025 570 leden en op 31 december 2025 telde de vereniging 546 leden. Het ledental is dus met 24 leden afgenomen waarvan 13 door overlijden.

Lezingavonden en Algemene Leden Vergadering

In 2025 hebben 5 lezingavonden, een filmavond en de Algemene Leden Vergadering plaatsgevonden. De lezingen in het voorjaar werden gehouden door John Schielein over hotel restaurant “t Paviljoen”, Rob van Putten over “Pathfinder crash van Eemnes” en Jan Maarten Doorman over “De mobilisatie in Achterberg en Rhenen 1939-1940”. Tijdens de Algemene Ledenvergadering werd aandacht besteed aan het Beleidsplan 2020-2024 van de H.V.O.R. In het najaar is de film “Führer und Verführer” vertoond en is een presentatie gehouden over de “Stichtse Landbrief” door prof dr. Renger de Bruijn en dr. Roelof Bisschop. Deze presentatie werd samen met het Stedsmuseum, het Cuneragilde en de Vrienden van de Cunerakerk georganiseerd. De novemberlezing zou door generaal b.d. Mart de Kruif worden gehouden maar om medische reden was hij verhinderd en werd commodore b.d. Frans Osinga bereid gevonden op zijn visie te geven op de “Veiligheid in Europa”. Deze avond met zang door Mary Lou Warbrook is in samenwerking met Stichting Slag om de Grebbeberg tot stand gekomen.

Het bestuur van de HVOR

Het bestuur van de HVOR vergaderde in 2025 negen keer. Belangrijke aandachtspunten waren onder meer inrichting, financiën, bestuurssamenstelling, de ICT van de HVOR, de website, de PR, de werkgroepen en het verenigingsbeleid.

Tijdschrift Oud Rhenen

De redactieraad, bestaande uit Henny Boor, Jan Maarten Doorman, Conchita de Jong, Pieter Vis en Kees Waiboer, ondersteund door Ellen Vlak, is het afgelopen jaar 11 keer bijeengekomen. In 2025 werden 35 artikelen redactioneel en inhoudelijk behandeld. Tot nog toe zijn we er steeds in geslaagd, met dank aan de auteurs, om voldoende copy voor de 4-maandelijks edities te vinden. Inmiddels is nieuwe software aangeschaft om de opmaak van de tijdschriften kunnen verzorgen; vervanging was noodzakelijk omdat de ondersteuning voor het tot nog gebruikte programma weg gaat vallen. We worden met de opmaak bijgestaan door Michel Backus. Idee en Ontwerp.

PR & Communicatie

Teus van Garderen heeft de fraaie website van de HVOR samen met Johan van de Scheur zorgvuldig bijgehouden en deels verhuisd naar de Collectiebank zodat onze belangrijke informatiebron voor alle activiteiten van de HVOR toegankelijk bleef. Ad Koolen heeft veel werk gedaan aan het databeheer en zorgt eveneens dagelijks voor de Facebookwebsite waarmee veel geïnteresseerden worden bereikt.

Werkgroep Virtueel Rhenen

In 2025 werd de virtuele schilderijenverzameling, aanwezig in het Koningshuis, aangevuld met tot dusverre ontbrekende schilderijen. Er is in 1633 na de dood van Frederik van de Palts een boedelbeschrijving opgesteld. Hiervan hebben wij gebruik gemaakt om de collectie te completeren. Verder is een aantal gebouwen, die nog niet naar de laatste stand van techniek gemaakt zijn, vervangen. Ook is samenwerking gezocht met het Digilab van het Technova College in Ede. Bij Digilab werken studenten aan verschillende ICTprojecten. We hopen dat de studenten in staat zijn om een aantal problemen bij het gebruik van onze software, zoals Unity, op te lossen.

Slag om de Grebbeberg

In nauwe samenwerking met de Stichting Slag om de Grebbeberg werd een indrukwekkend herdenkingsprogramma samengesteld rond 85 jaar Slag om de Grebbeberg en 80 jaar vrijheid. Een van de hoogtepunten was de foto-expositie met ruim vijftig bijzondere beelden uit de oorlogsjaren in de gemeente Rhenen. Deze reizende tentoonstelling was te zien in de Gedachteniskerk, Het Bestegoed in Elst en het Dorpshuis in Achterberg, en trok veel belangstellenden. Daarnaast was de HVOR betrokken bij diverse andere activiteiten. Zo werd de documentaire Bernie Ellis vertoond, over het aangrijpende leven van het Joodse echtpaar Bernie Spier en Ellis Paraira. Ook tijdens de vrijheidsmaaltijden op 5 mei was de vereniging op drie locaties in de gemeente vertegenwoordigd. Traditiegetrouw leverde de HVOR een bijdrage aan het jaarlijkse Herdenkingsconcert van de Koninklijke Militaire Kapel Johan Willem Friso op 9 mei in de Cunerakerk, waarvoor opnieuw grote belangstelling bestond. Het herdenkingsjaar werd op 18 november indrukwekkend afgesloten in de Gedachteniskerk, met een lezing van Commodore b.d. Frans Osinga. Met recht kan de HVOR terugkijken op een jaar waarin vele vrijwilligers zich hebben ingezet — een jaar om trots op te zijn.

Beeldbank

De werkgroep de beeldbank houdt zich bezig met foto's en film. In 2025 waren 6 personen wekelijks bezig met de beschrijving van de foto's in de collectie van J.G. Koekoek. Deze foto's zijn eerst gescand en werden daarna van omschrijvingen voorzien door Harry Rebergen, Jan Quint, William Klaassen, Joop Koekoek, Reijer van der Meijden en Gerrit van Nieuwenhuizen. In 2025 is de fotogroep ca 40 keer bijeengeeweest. Bartho Kobus filmde gebeurtenissen in Rhenen en vertoonde films voor de dinsdagsociëteit en bijeenkomsten.

Senioren sociëteit

In het afgelopen jaar werden onze dinsdagochtend weer goed bezocht. Gemiddeld waren het zo'n 40 bezoekers. Op de bijeenkomsten werden presentaties, lezingen en korte films, getoond. Ook waren er dit jaar weer veel eigen bezoekers die sprekende presentaties gaven over hun vroegere arbeidzame leven. De geschiedenis van de eigen en ook landelijke regio. Er is ook geregeld stil gestaan bij de 80-jarige bevrijding thematiek. In het najaar zijn we met excursie naar Het Land van Maas en Waal gereisd waar we een biggenfokkerij bezochten, dit werd door de leden zeer gewaardeerd. Tot slot is er steeds uitgebreid stil gestaan bij de leden die ons in het afgelopen jaar zijn overleden. We zijn een hechte club Rhenenaren en het verlies van leden raakt ons steeds weer. Hier te noemen zonder de anderen te niet te doen is natuurlijk Johan Smit, De motor achter onze 'Soos' en kenner van het oude Rhenen bij uitstek. Onze dank gaat uit naar Berto Smit voor het ter beschikking stellen van het zaaltje aan de Kuilweg, de vrijwilligers voor beeld en geluid, en natuurlijk de mannen van de koffie. Tot slot danken we de uitmuntende besteding uit ons koffiepotje.

Werkgroep Vrouwen

Onder de titel De Eerste.....schreven Mirjam Groenendijk en Henny Boor drie artikelen voor Oud Rhenen. Interviews met “die eersten in

Rhenen" vormden de basis voor de artikelen. In 2025 waren de hoofdpersonen Jeanne Deys apotheker, Inge de Jong predikant en Elise Meier wachmeester. Daarnaast is er gebrainstormd over meerdere onderwerpen die ook van belang zijn geweest voor de emancipatie van Rhenense vrouwen. In 2026 komen we daar zeker op terug.

Onderzoekcommissie Joodse oorlogsslachtoffers in Rhenen

De Werkgroep Joods Rhenen is in 2025 onveranderd gebleven. De lijst met publicaties over Joods Rhenen op de website is aangevuld en up-to-date gemaakt. Piet Hovestad en Just Vlak hebben op 5 mei resp. 19 september namens de werkgroep een lezing gehouden over Joodse onderduik resp. Holocaust in Rhenen resp. Doorn. Het onderzoek naar het lot van Joodse onderduikers in Achterberg is in dit verslagjaar op stoom geraakt en zal komend jaar (2026) openbaar worden gemaakt. Er wordt nog steeds onderzoek gedaan om de lijst van Holocaust slachtoffers met een verbinding met Rhenen compleet te maken in verband met een op te richten herinneringsmonument. Via de werkgroep zijn ook nog een aantal exemplaren van 'Verdwenen uit Rhenen' (2022) verkocht.

Werkgroep Genealogie en Heraldiek

De werkgroep Genealogie en Heraldiek werd ongeveer in 2010 opgericht en is met het overlijden van Ad de Jong niet meer actief. Gerhard Nijenhuis en Wijnand Bos zijn bereid om vragen op het gebied van genealogie te beantwoorden.

Begeleidingscommissie Stads museum Rhenen

Op 4 september 2025 is de nieuwe museumdirecteur, mevrouw Natalie Kriek, bijgepraat over het bestaan van de Begeleidingscommissie, bestaande uit wethouder cultuur Rhenen, vertegenwoordiger HVOR en de museumdirecteur. Zij 'begeleiden' de collectie die in 1984 is ontstaan uit de twee niet meer van elkaar te onderscheiden collecties van de gemeente Rhenen en de historische vereniging. Ook de nieuwe overeenkomst uit 2018 vanwege de verzelfstandiging van het museum kwam ter sprake. Besluiten over de 'oude' collectie, met name vervreemding en bruikleen, worden unaniem genomen. In het verslagjaar is een werkgroep begonnen aan de registratie van de collectie met het systeem Axiell.

Bibliotheek

In het verslagjaar werden ruim honderd nieuwe titels toegevoegd aan het bestand, zowel boek- als artikeltitels, het totaal bedraagt nu 2701. Ze komen uit nieuwe aanwinsten zowel als uit diverse oudere jaargangen zoals Flehite, Oud Utrecht, Gens Nostra. Ook de artikelen in Oud Rhenen 2025 horen daarbij. Op advies van de heren Van Garderen en Van de Scheur wordt een nieuw inschrijvingsstelsel gevolgd waardoor nieuwe inschrijvingen direct op de website staan.

Werkgroep Elst en Remmerden

De werkgroep telt op dit moment 6 leden. Het afgelopen jaar zijn er weer een drietal goed bezochte bijeenkomsten georganiseerd binnen Het Elster Geschiedenishuis (HEG). Tijdens deze bijeenkomsten, die zowel door gastsprekers als eigen werkgroepsleden werden verzorgd, kwamen de volgende onderwerpen aan bod: "Archeologische vondsten langs de Via Regia", "De Joodse familie Van Crevel uit Rhenen en Elst" en "Elst: mobilisatie, oorlog en bevrijding". Deze bijeenkomst werd het kader van 80 jaar vrijheid georganiseerd in samenwerking met de Stichting 4 en 5 mei Elst (UT). De werkgroep heeft ook in 2025 weer met een informatiekraam deelgenomen aan het jaarlijkse Elsterse dorpsfeest, waarbij uiteraard de HVOR werd gepromoot. Lopende onderzoeken zijn o.a. Bewoning en grondgebruik in Elst en Remmerden, waarbij de gegevens worden vastgelegd d.m.v. het softwareprogramma Haza-21 en onderzoek naar middenstand in Elst. De uitkomsten van dit laatste onderzoek zijn inmiddels gedeeltelijk gepresenteerd in 2 bijeenkomsten in Het Elster Geschiedenishuis en een laatste afrondende presentatie is in voorbereiding.

Werkgroep Historie Achterberg van Grebbe tot Veeneind

De werkgroep kijkt terug op een actief jaar. De Werkgroep heeft een nieuw logo ontworpen door werkgroep-lid Jos Tollenaar. In maart organiseerden we in het Dorpshuis een drukbezochte foto-expositie rond 85 jaar Slag om de Grebbeberg, geopend door wethouder Gert van Laar. Op 5 mei volgde een gratis Vrijheidsmaaltijd voor dorpsgenoten, met ruim vijftig deelnemers en een fotopresentatie over Achterberg in oorlogstijd, mede mogelijk gemaakt door diverse lokale sponsors. Eind april startten we onze Facebookpagina, waar wekelijks een historische foto wordt gedeeld. De pagina groeide snel naar meer dan 350 vrienden en ruim 550 volgers. Daarnaast bezochten enkele leden (oud-) Achterbergers voor interviews over het dorpsverleden. Vanaf november leveren we bijdragen aan de maandelijkse HVOR-presentaties in het Dorpshuis, waaronder onze presentatie over Het Achterbergs straatbeeld. Ook verzorgden we dit jaar vier keer kopij voor de Dorpskrant, waarmee we onze vernieuwde werkgroep verder onder de aandacht brachten. Met dank aan alle vrijwilligers, sponsors en betrokken inwoners blijven wij ons inzetten voor het levend houden van de geschiedenis van Achterberg.

Werkgroep Archeologie Rhenen (WAR)

Begin 2025 kwam Adelheid van Coillie bij de WAR. Samen met Marjan Gieszen werkte ze aan de studie van archeologie en het beheer van de werkgroep. Zij maakten kennis met Dinie During, beheerster archeologievondsten van Rhenen en omstreken en met museumdirecteur Natalie Kriek om te archeologische verdwenen voorwerpen te inventariseren. We hebben vragen gekregen, o.a. over de bereikbaarheid van grafheuvels voor schoolkinderen rond Rhenen. Samen deden we de rondwandeling van de wederopbouw van Rhenen. Binnen kwam de nalatenschap van Ton van Drunen en de bladen van Archeologie in Nederland. De AWN verbrak in december de verbinding met uitgeverij Matrijs en zegt zelf een blad te gaan uitgeven. Tot september 2026 zal er alleen digitaal nieuws zijn. De AWN zoekt wegen om het belang van de vrijwilligers in stand te houden. Na beheer en studie willen we voor de archeologie in Rhenen een beter contact met de gemeente.

Straatnamencommissie

In de Straatnamencommissie van de gemeente Rhenen zijn Jan van Maanen, Nees van den Oosterkamp (werkgroep Elst) en Anton de Ridder (werkgroep Achterberg) namens de HVOR vertegenwoordigd. Er is driemaal vergaderd in 2025. Onder meer zijn aan het college adviezen uitgebracht voor woningbouwlocaties in Rhenen, Elst en Achterberg. Daarbij is de historie van onze gemeente een belangrijke leidraad geweest.